

1. ADVENTI VÁRAKOZÁS AZ ÓSZÖVETSÉGBEN

gyülekezeti óraszám: 1. egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Bartha Tibor (szerk.): Keresztyén Bibliai Lexikon II., Kálvin Kiadó, Budapest, 1995; Victor János: Református Hiszekegy, Traktátus kiadás, Budapest, é.n; Módis László: Zakariás könyvének magyarázata, in: Jubileumi Kommentár, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1973; Szénási Sándor: Ünnepeink. A református egyházi év, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999.)

Messiás:

Görögösített héber kifejezés, jelentése: felkent (ti. az Úr szolgálatára az Úr által). A szó ebben a formában a Jn 1,41-ben és a 4,25-ben fordul elő. A héber fogalom megmagyarázására a fenti két helyen is alkalmazott görög szó a khrisztosz, amelyből a magyaros Krisztus kifejezés ered. Felkenetés útján állt be a szolgálatba az Ószövetség szerint az, aki királyi, főpapi tisztséget viselt, ill. később a papi tisztségre is felkenetés után léphetett valaki. Ez a felkenetés az adott személyt Istennel különleges viszonyba helyezte, mintegy isteni erőt és hatalmat kölcsönözve neki. Ezért nem szabad pl. a királyt, Isten felkentjét megsérteni, rá kezdet emelni (1Sám 24,7; 26,9–12; 2Sám 1,14).

Az Ószövetség a pátriárkákat is Isten felkentjeiként említi: Zsolt 105,15, 1Krón 16,22. Ez esetben nem fizikai értelemben vett felkenetés áll a háttérben, hanem a fogalom az Istenhez való különleges viszonyuk kifejezője.

A megígért Szabadítót, Megváltót az Ószövetségben csak a Zsolt 2,2 nevezi Messiásnak.

Messiás-váradalom:

Izrael Messiás-váradalma a Messiás kifejezés összetett voltának megfelelően szintén összetett volt. Beszélhetünk királyi, prófétai és apokaliptikus messiás-váradalomról.

A legrégebbinek a királyi messiás-váradalom tűnik. Dávid uralkodásának kiemelkedő eredményei egy hatalmas birodalom létrejöttének lehetőségét hordozták magukban, amely megsemmisíti ellenségeit és uralmát az egész földre kiterjeszti. Fokozta ezt a gondolatot két további tényező: 1. a Nátán-jövendölés, amely a 2Sám 7,8-17 szerint a Dávid-ház Isten általi építését, ill. e dinasztia örökké tartó uralkodását ígéri; 2. Salamon templomépítése, és a Szövetség ládájának Jeruzsálembe szállíttatása a várost vallási központtá is tette politikai jelentőségének megnövekedése mellett.

A prófétai és az apokaliptikus messiás-váradalom valószínűleg későbbi eredetű. Központi jelentőséget mindegyik messiás-váradalom a fogság utáni korban nyert, és teljes szélességében az intertestamentális korban bontakozott ki. Az imént bemutatott, kétféle messiás-várási vonulat továbbra is megfigyelhető a zsidó nép gondolkodásában: főleg a farizeusok és írástudók váradalma irányult egy, a Dávid házából származó uralkodó földi, nemzeti uralmára. Ez a váradalom elsősorban politikai meghatározottságú volt. A zsidó vallás spiritualizálódásának hatására azonban ugyanígy jelen volt és egyre erőteljesebbé vált egy emberfeletti, praegzisztens személlyel kapcsolatos váradalom, aki az utolsó idők nyomorúságai után hozza el az üdvkorszakot.

„Sok évszázaddal Jézus Krisztus megjelenése előtt megindult Istennek az a munkája, amely aztán az Ő megjelenésében csúcsonyult ki. Pátriárchák tapasztalásai, nemzedékek élményei, próféták, zsoltárváltók és bölcsék látásai által derengett fel egyre jobban az a hajnali világosság, amely után aztán Jézus Krisztusban elkövetkezett a kijelentés napjának a felkölte.”

Zakariás 9,9:

Ebben az Igében a királyi messiás-váradalom jelenik meg. Az Újszövetség ezt a váradalmat is Jézus Krisztusban látja beteljesedni, a konkrét próféciaát pedig Jézus virágvasárnapi jeruzsálemi bevonulásában (Mt 21,5; Jn 12,15). E prófécia lényege, hogy Isten Szabadítót küld, aki igaz és diadalmas. A 10. vers továbbá a messiási békekorszakot vetíti előre, amely az Istentől jött Király egész földre kiterjedő uralmával jön el. Ebben a próféciaában egy politikai Messiás képe rajzolódik ki, aki az idegen hatalmak ártó szándékától ad szabadítást, a fegyverekre ezért nem lesz többé szükség. Azonban Jézus Krisztus a messiási szabadításnak lelki jelentését adta pl. a Jn 8,30-47 szerint: az Istentől jött Messiás a bűn és a gonoszság, istentelenség hatalmából szabadít meg, tehát szabadító, ha nem is politikai értelemben.

A számárcsikón való érkezés a dávidi korszakra való utalás, amely a prófécia korában bevett gyakorlattól merőben eltérő volt: Dávid korában a király is számárháton járt, ahogyan a nép. Salamon korától kezdve a földi király viszont mint méltóság jelent meg, akinek személye is tiszteletre méltó, így már nem járhatott olyan háziállaton, amin az alattvalói.

A prófécia végső értelme: az emberiség Isten szövetségében találja meg azt az életformát, amely minden ember és minden nép számára a teremtés rendjének megfelelő. A szövetséget helyreállító és megújító személy pedig, a Messiás, saját kijelentése szerint az Úr Jézus.

Érintett fogalmak magyarázata:

Zsinagóga: a görög szünagōgē, azaz összegyülekezés (helye) szóból. Az egyetlen templomon kívüli zsidó istentiszteleti helyek megnevezése. Ezek a Kr. e. 3. századtól kezdve rohamosan elterjedtek, Krisztus korára Palesztinának minden lakott településén volt zsinagóga, ill. Jeruzsálemben a templom ellenére többet is építettek, ahogy a nagyobb városokban is. Téglalap alakú, K-re vagy Jeruzsálem felé tájolt épületek, a Jeruzsálem felé néző falban a Tóra tekercesi számára tároló filkék voltak, mely rész függönnyel volt elválasztva az épület többi részétől. Az istentiszteleten a férfiak a felolvasás helyénél álltak, csak a véneknek, írástudóknak volt ülőhely kialakítva, a jelenlévő asszonyok pedig elkülönített helyre mehettek, pl. karzatra, emeletre.

Férfiak felszólalása a zsinagógában:

hagyomány szerint a zsidó istentiszteleti hely vezetője, a zsinagógafő kért fel alkalmanként férfiakat az imádkozásra, prédikálásra. Egyébként minden felnőtt, harmincéves vagy annál idősebb férfinak joga volt a zsinagógában szólni, az Írást magyarázni. Természetesen a papi, írástudói tekintélyt elismerték.

Advent:

A latin adventus Domini, az Úr jövetele kifejezés rövidüléséből. Az adventus kifejezést politikai értelemben is használták: az uralkodó hivatalba lépését, első hivatalos megjelenését, vagy egy szorongatott tartományba való megmentő megérkezését jelentette. A keresztyének a karácsony ünnepét megelőző négy hetet nevezik adventnek, mindig vasárnapkal kezdődik, legkorábban november 27-én, legkésőbb december 3-án. Az advent egyik vonása a bűnbánat: az ember önmagára hagyatva bűnben és halálban vesztegel. Viszont a karácsony tényének öröme már előre sugárzik (ez advent másik vonása, az öröm): Isten nem hagyta magára az embert vakságában és kárhozatra méltó voltában, hanem Szabadítót, Megváltót küldött érte.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Szénási Sándor: Ünnepeink. A református egyházi év, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999; Életkori támpontok: <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=430>)

Az ünnepi várakozás, az ünnepre való készülés mindig egy izgalmas időszakasz a gyermekek életében, hiszen rengeteg impulzus éri őket: ajándékok vásárlása, ajándékok kibontása, családi találkozók, utazás az ünnepek után... Ebben a felfokozott időszakban a

gyermek izgatottságát már érezhetjük az órákon, ill. a szünetekben egyaránt. Vannak időszakok az életükben, amikor különösen felfokozott állapotba kerülnek és ilyenkor a pedagógus „együttérzése”, rájuk figyelése még nagyobb hangsúlyt kap. Lelkipásztoroknak, hittanoktatóknak lehetőségünk van az órákon ezt úgy kommunikálni, hogy megértsük őket és megértessük a gyermekekkel ennek az időszaknak a szépségét, örömeit egyéni és közösségi szinten. Mivel a csoport dinamikájában jelentkeznek az életkori sajátosságaik is, ezért amikor a saját vagy társaik határait, ill. az erőviszonyokat próbálgatják, hagyjunk nekik teret. A csoportdinamikát általában a pillanatnyi erőviszonyok határozzák meg. Akkor, amikor csoportbontásra kerül sor, különösen figyeljünk a csoport összetételére, hogy senki ne legyen kiközösítve és az „erőviszonyok” is egyensúlyban legyenek. Mivel nagyon szeretnek közösségekben lenni egymással így egy jó koordináció segítségével mederben tudjuk tartani az órát és vele együtt a gyermekeket is.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja mit jelent az Advent és mikor ünnepeľjük. ○ Tudja segítséggel elmondani a tankönyvi szöveg alapján az ószövetségi prófeta Zakariás jövendölését. ○ Tudja segítséggel értelmezni és meg tanulni a lecke Igéjét: János 3,16 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja megfogalmazni, hogy mit jelent az adventi várakozás és mi a célja, illetve mikor ünnepeľjük az adventet. ○ Tudja értelmezni az ószövetségi Zakariás prófeta jövendölését tudja elmondani azt. ○ Tudja önállóan értelmezni és memorizálni a lecke Igéjét: János 3,16

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten mindig jót készít az övéinek

Kognitív cél: Annak tudatosítása, hogy Isten terveiben mindig jót készít az övéinek.

Affektív cél: Az adventi várakozással és a készülődéssel járó öröm átélésének biztosítása.

Pragmatikus cél: Az adventi várakozáshoz köthető tevékenységek megszervezése.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált eszközök
Motiváció, ráhangolódás,	Az óra anyagának előkészítésére elmondhatunk egy velünk	

<p>előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>megtörtént, vagy valakitől hallott, olvasott történetet. A cél, hogy a történet izgalmas befejezését majd csak az óra végén mondjuk el. A történet központ üzenete: Isten mindig jót készít a gyermekeinek! Mi jut eszedbe a tankönyvben látható képekről? Közösen elevenítsétek fel az eseményeket! Próbáljatok meg közösen válaszolni a kérdésekre!</p>	<p>Tankönyv</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Várakozni nem mindig könnyű. Sem ma, sem az bibliai időkben nem volt könnyű. Az óra célja: rámutatni a várakozás örömteli, izgalmas oldalára. Arra, hogy a várakozásunknak jutalma is lehet. Kiváltképp, ha Isten ígéri ezt számunkra. Az ószövetségi ígéretek segítségével vezessük végig a gyerekeket a bibliai korszakokon át egészen a beteljesedés idejéig. Az óra anyagába mindenképp építsük bele, Jézus Krisztus megnevezéseit, amelyeket az Ószövetségi időben használtak. (Ld. M.f.1.)</p> <p>Aranymondás: <i>„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz Őbenne el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”</i> Jn 3,16</p> <p>Énekjavaslat: „Várj ember szíve készen...” RÉ 312. d.</p>	<p>Biblia</p> <p>Munkafüzet</p> <p>Tankönyv</p>
<p>Munkáltatás</p>	<p>Lehetőség: a munkafüzet feladataival.</p>	<p>Munkafüzet</p>
<p>Házi feladat</p>	<p>Vers, ének megtanulása. Egyéni adventi tennivalók, naptár elkészítése, amennyiben az órán nem jut rá elegendő idő.</p>	

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 88-87. oldal

A képen látható:

Makett rajz: Jeruzsálem Jézus korában

88. oldalon: Egy király előtt hódolnak az emberek, Jézus bölcsőben, Jézus számárháton
A szöveg: Zakariás próféciája.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Figyeljétek meg, milyen volt Jézus korában Jeruzsálem! Milyen lehet most? Járt-e valakinek az ismerőse ott? Mit mondott a tapasztalatairól?
- Figyeljétek meg a három képet a 88. oldalon! Mit ábrázolnak?

2. Szövegelemzés

- Ki volt Zakariás próféta? Miről beszélt?
- Az emberek milyennek képzeltek el a Messiás érkezését?
- Milyen volt Jézus érkezése? Mondjátok el!
- A várakozás valamire milyen érzéseket kelt bennünk? Miért?
- Az advent a várakozás ideje, Te mire vársz advent idejében?
- Az ószövetségi emberek hogyan várakoztak? Mire vártak? Miért?

BESZÉLGETÉSPONTOK AZ ARANYMONDÁSHOZ

„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

- Mire várunk advent idején?
- Miért adta Isten egyszülött Fiát a világnak?
- Mit jelent az örök élet?
- Mi a feltétele az örök életnek?

EGYÉB ÖTLETEK

1. Bibliaismeret: Az alábbi Igeszakaszok segítségével beszélgetsetek arról, hogy milyen megnevezések kerülnek elő Jézus személyét illetően. Mit jelenthetnek ezek a kifejezések?

4Móz 24,15–17

Zsolt 22,2.13–19

Zsolt 110

Ézs 9,1–6; 11,1–10; 53

Mik 5,1

Zak 9,9

2. Kézműveskedés: Adventi naptár készítése

Írjátok be a naptárba az előttek álló napokat karácsonyig. Különleges díszítéssel jelöljétek az adventi vasárnapokat és a hittanórákat. Használhatod az előtted álló tennivalókhoz is. Mikor mit szeretnél elvégezni (ajándékokhoz alapanyagok beszerzése, képeslapok feladása, barátaid, kedvenc tanáraid megajándékozása...).

Lehet egyénileg vagy közösen készíteni. Ha közösen az órán készítik el a gyerekek az osztály adventi naptárát, mindenképp maradjon az osztályteremben közös felhasználásra. Ellenkező esetben mindenképpen vigye haza, hogy az egész család használhassa.

3. Ötletbörze:

A tanulók írjanak ötleteket, hogy milyen készülődések jellemzők az adventi időre? (ajándékok, takarítás, üdvözlő kártyák, ajtódísz, világító girlandok...) Mivel gazdagabb a keresztények készülődése? (adventi koszorú, adventi istentiszteletek, igés képeslapok, adventi vasárnapi asztalnál felolvasni egy igét, karácsonyi műsor készítése...). Összesítsük a táblán a különféle ötleteket.

4. Info-pont! – készítése.

A feladatot az egész osztály elkészítheti. Amennyiben nagy létszámú az osztály csoportbontásban elkészíthetik ugyanazt a feladatot, vagy feloszthatjuk közöttük, hogy kik készítsék az Ószövetségi és kik az Újszövetségi részre vonatkozó képet. (Szükséges eszközök: Karton vagy csomagolópapír, rajzeszközök, filcek, olló, újságok, amelyekből képeket vághatnak ki az Info-pont elkészítéséhez.)

INTERNETES FORRÁS JAVASLATOK

Nyomtatható szám matricák adventi naptárhoz:

<http://www.homeinfo.hu/ingyen-kalkulator-szoftver-epitkezoeknek/112-sablon-matrica/717-nyomtathato-szam-matricak-adventi-naptarhoz.html>

Letölthető minták adventi kalendáriumhoz:

<http://www.mintamokus.com/letoltheto-mintak-adventi-kalendariumhoz/>

Letölthető naptár:

http://www.naptarak.com/naptarak_letoltes.html

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

1. feladat:

„Az alábbiakban megtalálhatod, hogy az Ószövetségi Biblia milyen szavakat használ Jézus Krisztusra. Kösd össze a neveket azok jelentésével!”

Instrukció:

Csoportos vagy önálló munka is lehet.

2. feladat:

„Hozzad melyik megnevezés áll a legközelebb a fentiek közül? Miért?”

Instrukció:

A gyermekek fogalmazzák meg választásukat. Figyeljünk arra, hogy mindenki elmondhassa a választását!

3. feladat:

„Fejtsd meg a következő feladványt a megadott kódok alapján! A megfejtést írd a vonalra!”

Instrukció:

Egyéni feladatmegoldás.

Megfejtés:

Jézus Krisztus az Isten Fia, Megváltó.

Mit jelent ez? Közösen próbáljuk megfejteni. Nagyszerű alkalom feleleveníteni az evangélium örömeit.

4. feladat:

„Te hogyan készülsz a karácsonyra? Rajzold, vagy írd le az adventi készülődésedet!”

Instrukció:

Hagyjunk teret ebben a feladatban a gyermekeknek, hogy ők döntsék el szabadon, hogy rajzolni vagy írni szeretnének. Jó, ha egy picit elgondolkodik a gyermek, hogy eddig hogy készült és az idei évben hogyan szeretne. Hallgassuk meg a válaszokat és nézzük meg a rajzokat!

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 226. dics. 3. verse: Várlak Uram... (+BS)

Református énekeskönyv: 296. dics.1.6-7. verse: Szép tündöklő hajnalcsillag...

Dicsérjétek az Urat: 103. Ó, jöjj, Üdvözítő (+BS)